



W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·



# BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

# Goniec Częstochowski

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

**Cena prenumeraty:** miesięcznie 3 mk. 00 fan., kwartalnie 9 mk. 00 fan. za odosłanie do domu dopłaca się 26 fenigów miesięcznie. Cena pojedynczego numeru 15 fenigów.

**Ceny ogłoszeń:** za wiersz setkowy jednodzienny za I kol. 1 mk. 50 fenigów, za II i III kol. 65 fenigów, za IV kol. 45 fenigów. Ogłoszenia drobne po 10 fenigów za wiersz.

Redaktor lub jego zastępca przyjmuje interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 10 — 2 po poł. Reklamoży nadesłanych redakcja nie zwraca.

Adre: Redakcji i Administracji CZĘSTOCHOWA, ulica Pańska, Maryi Nr. 26. — Telefon Nr. 5

## Prasa na usługach państwa.

Ewolucja społeczna i polityczna zbiorowisk ludzkich idzie, bez wątpienia, w kierunku demokratyzacji. Skutkiem tego do głosu dochodzi wszędzie opinia społeczeństwa, opinia najszerzych warstw ludności. Wyrazem niewątpliwym tej opinii jest prasa. Dlatego też rządy państw współczesnych liczą się przeważnie z prasą, śledzą bacznie za jej rozwojem i nie wyrzekają się także jej usług. Rozumiał to doskonale już Napoleon, który posługiwał się chętnie prasą i bardzo ją cenił, nazywając „siódmym mocarstwem”. Wiadomo też powszechnie, że każdy rząd i każdy maż stanu posiada dziś swój organ, przez który wpływa na opinię i stara się ją urobić po swej myśli, nagiąć do swego programu. Oprócz zaś dzienników rządu posiadają na swe usługi tak zwane agencje prasowe. A więc Rosja carska posiadała Petersburską Agencję Telegraficzną, która dziś bolszewicy przemianowali na Agencję „Rosta” (Rosyjska Tel. Ag.), Anglii mają znane Biuro Reutersa, Francuzi — Agencję Havasa, Włosi — Agencję Stefanello, Hiszpania — Agencję Fabra, Turcja — Agencję Milli, Stany Zjednoczone — „Associated Press”, Niemcy — Biuro Wolffa, Austria — C. K. Biuro Korrespondencyjne, nie mówiąc już o państwach neutralnych, jak Holandia, Danja, Szwecja i t. d., a których każde posiada również agencję telegraficzną.

Rozumie się, znaczenie prasy potęguje się podczas wojny. Rząd wtedy używa jej jako jednego ze swych środków działania. Kontrola państwa jest tu niezbędna wobec tego, że wiadomości niektóre mogłyby być szkodliwe nawet dla działań militarnych. Znany jest powszechnie fakt, jak w czasie wojny 1870-71 r. prasa paryska wygadała się nieoględnie z planami strategicznymi na czołnego dowódcę francuskiego. To samo było z prasą rosyjską pod czas wojny japońskiej. Dlatego rząd nie tylko rozciąga podczas wojny nad prasą troskliwą kontrolę, ale i nawet używa jej dla swych celów — w pierwszym rzędzie jako środka propagandy swych idei.

Tak np. we Francji propaganda prasowa skupia się w „Maison de la Presse” przy ministerjum spraw zagranicznych. Tam zbiera się wszystkie wiadomości do użytku urzędowego jako informacje, a (także do dyspozycji propagandy zagranicznej) i krajowej.

Niemniej ożywiona jest propaganda prasowa w Anglii. Nie jest ona tak jaskrawa, jak uwo Francji, oddaje jednak może większe usługi. Propagandzie prasowej jedynie za wsiedzieć można, że dziś znaczną część ludzkości patrzy bezwiednie na przebieg wypadków przez pryzmat interesów Wielkiej Brytanji. Jak wiadomo, dopiero na początku wojny utworzono w Londynie „Press Bureau”.

W Niemczech agitacji takiej w sojstem znaczeniu tego słowa nie prowadzi się. Dopiero podczas wojny zabrano się do intensywniejszej pracy na tem polu. Władze poszczególnie nie szczędziły środków, aby się przeciwstawić i zwalczać skutecznie propagandę koalicji.

U nas, oczywiście, o agitacji prasowej na rzecz państwa nie może być jeszcze mowy. Jeżeli była jaka propaganda, to nie na rzecz naszych interesów.

Obecnie, gdy z chaosu wojny wyłania się nawa państwowości polskiej, widzimy tu i owdzie próby propagandy prasowej na rzecz interesów polskich. W Anglii mieliśmy specjalne pismo, poświęcone sprawom polskim, w Szwajcarii powstała słynna „Agencja Lozańska”, w Berlinie były wydawane przez p. Wilhelma Feldmana „Polnische Blätter”, w Wiedniu również wyławiany był specjalny organ pt. „Polen” dla zapoznania sfer tamtejszych ze sprawą polską.

Dotychczas poza wydawaniem swego własnego organu „Monitora Polskiego”, który jeszcze nie byłby się przylak i upowszechnił w społeczeństwie, rząd polski, uznając wagę stałej pracy nad ukształtowaniem sympatyjnie się odnoszącej do spraw państwa polskiego opinii za granicą, utrzymuje szereg biur propagandy-stycznych, które podlegają departamentowi stanu w Warszawie. Jest to dopiero szczytły początek pracy i na tem polu dużo jeszcze można i trzeba zrobić. Oczywiście, propaganda ta miałaby zupełnie inny charakter, gdyby Polska jest państwem niewolejącym, ale i tu można się wzorować na środkach propagandy zagranicznej, jest przecież wiele przykładów i praktycznych systemów, które rząd polski mógłby w odmiennej formie zastosować u nas w kraju.

## WOJNA.

### Komunikat niemiecki.

BERLIN. (Urzędowo). Wielka Kwatera Główna donosi dnia 1 października 1918 r.:  
Zachodni teren walki.

Grupa wojsk następcy tronu niemieckiego ks. Rupprechta.

W pobliżu wybrzeża wzięliśmy w pomyślnym natarciu do niewoli kilkaset Belgijczyków.

Nasz nowy front we Flandrii biegnie wzdłuż wzniesionej w przeszłości walce flandryjskiej tynej pozycji od Handzame o bok okolicy na zachód od Roesselera a następnie przez dolinę rzeki Lys ku dawnej naszej pozycji pod Armentieres. Wczoraj po południu nieprzyjacieli atakował pomiędzy Roesselera a Wervik. Odparty został przed linjami naszymi. Oprócz Belgijczyków i Anglików wzięliśmy tu wczoraj do niewoli także i Francuzów.

Ataki nieprzyjaciela pomiędzy Fleurbaix a Hulluch równie jak i natarcia częściowe przeciwko wysłostkom Fromeltes i Aubers rozchwiał się.

Po obu stronach Cambrais Anglii przez cały dzień kontynuowali swoje gwałtowne ataki. Po południu udało się pewnej nowo do walki wprowadzonej dywizji kanadyjskiej przedostać się chwilowo na północ od Cambrais w kierunku Ramillies. Za wirtamberską dywizją rezerwową, która odzyskała się

szczególnie w walkach pomiędzy Arras a Cambrais pod dowództwem generał-porucznika v. Fritscha odruciła nieprzyjaciela z powrotem na Tilley, a na południe od Cambrais obfodniłymi całkowicie pozycje nasze przeciwko wielokrotnym atakom nieprzyjaciela.

Grupa wojsk generała-pułkownika v. Boshna.

Po obu stronach Le Catélet nieprzyjacieli ponowili po południu atak swój pomiędzy Vendhuile i Jencourt.

Na południe od Jencourt i na południe od Sommy wczorajem również rozwinęły się gwałtowne walki.

Ataki nieprzyjaciela wszędzie zostały odparte.

Grupa wojsk niemieckiego następcy tronu.

Francuzi skierowali gwałtowne ataki przeciwko linjom naszym pomiędzy Aisne i Vesle i poza Vesle pomiędzy Breuille i Jonehory. Ataki te, powtarzane niejednokrotnie, rozchwiał się z wyjątkiem sukcesu lokalnego, który pozwolił nieprzyjacielowi usadowić się na wyniosłościach na północ od Breuille.

W Szampanji nieprzyjacieli ograniczał się do ataków częściowych na wschód od Suippes przeciwko St. Marie a Py.

Na północ od Sommy Py oraz przeciwko naszym linjom, zajęliśmy w nocy na północ od Aire i Marcaux zostały odparte. Pod St. Marie a Py wzięliśmy przy tej sposobności do niewoli dwie kompanie francuskie.

Amerykanci atakowali znacznymi siłami na wschód od Argonów. Głównymi punktami ich walki były znova Apremont i las Montrepan. Odpartymi nieprzyjaciela wszędzie. Pożnieli on i wczoraj znova b ciężkie straty.

Grupa wojsk generała Gaultyana.

Na zachodnim brzegu rzeki Mozy działalność bojowa ograniczała się do ognia zaporowego.

Piechota, pionierzy i artylerja mają jednakową zasługę w zniszczeniu licznych nieprzyjacielskich wozów pancernych. W walkach ostatnich odznaczali się przytem szczególnie: podporucznicy: Shuhling i Burmeister z 90 rezerwowego pułku piechoty, wicefeldfelb Jekmann z rezerwowego bataljonu strzelców gwardji i Rauguth z 37 rezerwowego pułku piechoty, podporucznicy: Keibel z 40 pułku artylerji polowej, Schreiber z 74 pułku artylerji polowej, Rippelt ze 118 rezerwowego pułku artylerji, Mayer i Brauer z 341 rezerwowego pułku artylerji polowej, Berninghaus z 63 rezerwowego pułku artylerji polowej i podoficer Thele z 44 pułku artylerji polowej.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

## W Bułgarii.

Biuro Wolffa donosi:

Francuski telegram iskrowy z dn. 29 b. m. brzmi, jak następuje:

„Dziś w nocy podpisany został w Salonikach rozejm przez bułgarskich delegatów i kwaterę główną armji wschodniej

Na całym froncie wydano rozkazy zaprzestania działań wojennych.

Telegram powyższy biuro Wolffa zaopatrjuje w komentarz następujący: Podług nadeszłych tu wiadomości, warunki zawieszenia broni nieznane są jeszcze rządowi bułgarskiemu.

## WIEDŃ, 30 września.

„Deutsche Tageszeitung” donosi, że król bułgarski przybył dziś z dołami cerkwiami swymi na dworzec w Garmersdorf pod Wiedniem, po czym udał się na zamok Ebenthal.

„Sztetters” bardzo coważna.

Dzienniki uważają, że sytuacja jaka się wytworzyła po klęsce bułgarskiej, jest nieistotnym powstania.

„N. Fr. Pr.” przysnaję otwarcia, że po-

waga sytuacji, jaka się wytworzyła w toku wojny, powiększona została przez wypadki w Bułgarii.

### Rozstrzygnięcia do połowy października

"Temps" pisze: nasze wojska walczą teraz o przerwanie frontu, które powinno doprowadzić do ostatniego okresu wojny. Dowództwo armii zapewnia, że oczekuje rozstrzygnięcia do połowy października, zależy jednak od oporu i rezerw nieprzyjaciela.

### Potajemne układy.

Biurowolffa. Od dłuższego czasu przebywał w Szwajcarii agenci bułgarscy.

Jak donosi "Berliner Bund" chodził w danym wypadku o b. prezesa ministrów bułgarskich Gieszowa, który w r. 1915 pojechał, jak Malinow z koalicją, nie zaś z państwami centralnymi i który trzyma się specjalnie Anglii.

Bawi on od dłuższego czasu w Genewie, rzekomo w misji, dotyczącej Czerwonego Krzyża, w rzeczywistości jednak udał się tam w celu nawiązania kontaktu z koalicją.

Z innego źródła Biurowolffa donosi, że Radew jest owym dyplomatą, o którym mówią, że prowadził w Szwajcarii potajemne rokowania z koalicją.

### Chwila bieżąca.

— W wielu rosyjskich miastach prowincjonalnych bolszewicy wyrzucali zamężnych mieszczan z ich mieszkań i przeczyniali im mieszkani w chałupach podmiejskich.

— Anglia straciła w lipcu i w sierpniu 240 tysięcy zabitych i rannych, z czego było 180 tysięcy ludzi wojsk kolonialnych.

— Od dłuższego czasu w Norwegii północnej wre agitacja przeciwko poborowi do wojska.

— Odpowiedź rządu portugalskiego na notę rządu austriacko-węgierskiego da wyraz gotowości zawarcia pokoju, ale tylko pośpułu z całą koalicją i na podstawie zasad wolności narodów.

— Na rozkaz rządu syberyjskiego rozstrzelano w ostatnich czasach w Omsku 4,000 robotników, kobiet i dzieci.

— W wielu miejscowościach guberni Smoleńskiej i Czernihowskiej odbywają się pogromy inteligencji, którą bandy włościańskie, prowadzone przez czerwogwardzistów, wycinają, gdzie mogą.

— Papież otrzymał od rządu rosyjskiego wiadomość, że wydano rozkaz, by wszystkich wielkich ksiąg wysłać na Krym.

### Sytuacja w Niemczech.

Berlin, 30 | 9. "Voss, Ztg." dowiaduje się, że prośba v. Hintze'go o dymisję nie została przyjęta.

Sekretarz stanu oddał jednak stanowisko swoje do dyspozycji cesarza na wypadek, gdyby w interesie położenia parlamentarnego pożądane były dalsze zmiany osobiste.

"Voss, Ztg." dowiaduje się, że sekretarz stanu v. Hintze otrzymał polecenie rozpoczęcia rokowań z przywódcami stronnictw w charakterze męża zaufania Korony.

Biurowolffa donosi: Cesarz Wilhelm zwrócił się do kanclerza państwa hr. v. Hertlinga z reskryptem następującym:

"Wasza Ekscelencja zakomunikował mi, że nie jest w możności pozostawać nadal na czele rządu. Nie chcę odmawiać służności powodom pańskim i zmuszony jestem wyrzec się z ciężkim sercem współdziałania pańskiego. Wdzięczność ojęzyny za ofiarę, jaką pan złożył przez objęcie urzędu kanclerskiego w powężnych czasach i za wyświadczoną przez pana usługi ma pan zapewniona.

Zyczeniem mojem jest, aby naród niemiecki skuteczniejszą niż dotąd współpracował w ustaleniu losu ojczyzny. Jest przede wszystkim moją, aby mężowie, cieszący się zaufaniem narodu, uczynili w szerokim zakresie w prawach i obowiązkach rządu. Proszę by pan zechciał dokończyć

dziela swego tem, że będzie pan dalej prowadził sprawę i urzędywistniał pożądane przezemnie środki do czasu, gdy znajdzie następcę na miejsce pana. Oczekuję propozycji pańskich w tym kierunku.

Wielka kwatery główna, 30 września 1918 r.

(Podp.) Wilhelm I. R.

(Kntresygnował) dr. hr. v. Hertling.

Berlin, 30 | 9. Komisja główna parlamentu zebrała się dziś przed południem w pełnym komplecie na posiedzenie, na którym zabrał głos następcą kanclerza v. Payer i oświadczył:

Zawiadomić mam panów o reskrypcie cesarskiej do kanclerza. Za reskrypt ten, z którym Jego Cesarska Mość daje wyraz woli swojej, aby uwzględnione zostało w jaknajszerszym zakresie życzenie cierpiącego od lat już strasznie narodu niemieckiego silniejszego współdziałania w kierowaniu sprawami państwa niemieckiego, należy mu się nasze szczere podziękowanie. Na skutek polecenia kanclerza państwa dziś jeszcze rozpoczęliśmy narady z przywódcami poszczególnych stronnictw co do wyboru drogi prowadzącej do celu tego, i żywnym pewną nadzieję, że uda nam się w czasie jaknajkrótszym urzędywistniać ową dla przyszłości ojczyzny naszej tak doniosłą reformę, w sposób utrwalający naszą jedność i siłę." (Odczytanie dekretu cesarskiego powitano zostało okrzykami: brawo!).

Przewodniczący komisji Ebert zaproponował, aby komisja, po otrzymaniu wiadomości tej, odczytała się. Poślewie Ledebour i Cohn ze stronnictwa niezależnych socjaldemokratów sprzeciwili się wnioskowi temu. Przewodniczący, powołując się na przepisy regulaminu, położył kres przemowom niezależnych w ten sposób, że nie udzielili im więcej głosu, pozem posiedzenie odroczone zostało na czas nie określony.

## Z WIDOWNI WYDARZEŃ.

### Ks. Lwow na czele rządu Wschodnirosyjskiego.

"Nordd. Allg. Ztg." donosi z Kopenhagi:

Donoszą tu z Khatynnodaru głównego misata kozaków skubańskich, że wielka liczba polityków z partji większości byłej Dumy odbyła tu zgromadzenie, na którym obradowano nad stworzeniem wspólnego wschodnirosyjskiego rządu z księciem Lwowem na czele.

### Wszyscy ministrowie pruscy ustąpią.

"Berliner Tageblatt" dowiaduje się, że wszyscy ministrowie pruscy również zamierzają oddać cesarzowi portfele swoje do dyspozycji. Wszyscy sekretarze stanu, a także v. Hinze złożyli podobno wczoraj cesarzowi podania o dymisję. Prawica agituje usilnie za mianowaniem kanclerzem hr. Roderna. Partje bloku większości trwają podobno przy zamiarze zaproponowania urzędu kanclerskiego v. Payer'owi. Gdyby on odrzucił, to przedewszystkiem stanęła by na porządku dziennym kandydatura dr. Solfa.

### Payer na czele rządu.

Podług "Lokalanzeiger'a", na konferencji przedstawicieli wszystkich frakcji — z wice-kanclerzem ujawnia się, że partje większości nie chcą sobie utworzenia ministerjum koalicyjnego, lecz datą do utworzenia rządu z przedstawicieli większości parlamentarnej; w rządzie tym miałby wziąć udział również naródowi liberali, zaś na czele miałby stanąć v. Payer.

### Krok Malinowa.

Wiedeń.—Agencja bułgarska donosi z Sofji: W przeciwieństwie do depeszy iskrowej z Nauenu, twierdzącej, że prezes ministrów Malinow krok, o którym już doniesiono, podjął na własną odpowiedzialność, os-

władzającą ze strony miarodajnej w sposób formalny, że prezes ministrów decyzję swoją co do zrobienia propozycji pokojowej powziął w pełnem porozumieniu z głównymi czynnikami kraju.

### Cholera w Berlinie.

W Berlinie wydarzyło się w ostatnich dniach 7 wypadków cholery azjatyckiej, z tych 6 z wynikiem śmiertelnym.

Chorzy izolowani byli w szpitalach. Środki niezgodne zarządzono. Powodu do obaw niema.

### Duma we Włoszech.

Jak donosi rzymski korespondent "Italia" we Włoszech wybuchła duma. Epidemia załazła coraz szersze kręgi, a większość załazła kończy się śmiercią.

Duma szerzy się głównie w Rzymie i okolicy. Lekarze przypuszczają, że choroba ta łada dzień dojdzie do punktu kulminacyjnego i znacznie potem wygasca.

### Hiszpanka na Węgrzech.

"Peater Lloyd" donosi, że liczba osób, które zachorowały na hiszpankę, wzrasta. Było przeszło 100 tysięcy załazła, z tego wiele z wynikiem śmiertelnym, zwłaszcza wśród młodzieży szkolnej.

### Nota Burlana była wręczona i rządowi polskiemu.

Nota pokojowa Burlana w formie informacji została wręczona rządowi warszawskiemu. Takiej formy musiano użyć, ponieważ do tej chwili, w myśl patentów wrześniowych, państwo polskie nie posiada jeszcze reprezentacji zagranicznej.

### Rokowania w sprawie polskiej.

Wiedeń. Dziennik "Reichspost" pisze z powodu odbywających się obecnie w Berlinie rokowań w sprawie polskiej:

"W dyskusji o sprawie polskiej i poludniowo-słowiańskiej słyszy się stale o łączności pomiędzy temi sprawami. Opowiadają, że Węgry zapewniły Austrii poparcie w sprawie polskiej, a Austria przyniła wzmiarsz za to Węgom połączenie Bosni i Hercegowiny z Węgrami. Jest to zapłatnie mylne i głębiej rzeczy, przeciwko któremu należy złożyć protest.

Rozwiązanie sprawy polskiej nie leży w interesie samej Austrii, lecz w interesie całej monarchji i jakkolwiek wypadnie to rozwiązanie, to zawsze będzie ono dla Austrii połączone z ofiarami, niema przeto powodu do rekompensat, chyba na rzecz Austrii. Z pewnością też jest fałszywym twierdzenie, jakoby za rządów Stiergha istniał był jakiś projekt takiej wymiany".

### Program narodowych liberalów.

Frakcja narodowo-liberalna parlamentu niemieckiego omawiała na ostatnim posiedzeniu swoim sytuację polityczną. Jedogłośnie powzięto następującą decyzję:

Powaga chwili wymaga zjednoczenia wszystkich sił i decyzji połączenia się jaknajszerszymi warstwami na wspólnym gruncie. Frakcja narodowo-liberalna parlamentu niemieckiego nakreśliła przeto wytyczne, w których między innymi czytamy:

Oczekujemy na jaknajszersze uregulowanie pruskiego prawa wyborczego zgodnie z projektem rządowym.

Uregulowanie kwestji, związanych ze stanem wojennym, szczególnie kwestji cenowej i zebrań, winno nastąpić przy pomocy osobnego prawa, które ma być waleśione zaraz po zebraniu się parlamentu.

Uregulowanie form prawopaństwowych Alzacji i Lotaryngji jest sprawą wewnątrz Niemiec. Decyzja wienna nastąpić w najkrótszym czasie.

Na terenach okupowanych na wachodnie zarząd wojskowy winno ustąpić miejsca zarządowi cywilnemu. Państwowe instytucje w tych terenach mają być tworzone w ten sposób, aby braty w nich udział wszystkie warstwy ludności.

Wytworzone na zasadzie traktatu pokojowego z Rosją, oderwane się od Rosji i wachodnich państw kresowych, odpowiedzialnych woli tych narodów, tworzy podstawę dla gospodarczego współdziałania i wzajemnego zaspodarczenia tych państw oraz z Rosją niem. Należy w jaknajszerszym czasie przeprowadzić ściśle polityczno — spodarcze i militarne połączenie kraju bałtyckiego i Litwy zgodnie z życzeniami obywateli. Powszeczystny traktat pokojowy nie powinien kwestjonować tego wyniku.

Jesteśmy za czynnym udziałem Niemiec w sojuszu między państwowym, którego zadaniem jest utrwalenie pokoju. Wobec tego musimy o związek narodów, który

zapobiec przysyłmy wojnom przez latienia stałych sądów rozjemczych oraz jednoczesne i wzajemne ograniczenie zbrojeń.

## KRONIKA

**Nabożeństwa różańcowe dla młodzieży.** W ciągu miesiąca października w kościółku im. Marii o godz. 4 po poł. są odprawiane nabożeństwa różańcowe dla młodzieży.

**Delegacja Tow. Rolniczego u biskupa.** We wtorek po południu delegacja Towarzystwa Rolniczego pow. częstochowskiego z wice-przesem swoim p. Cyańskim na czele zęgnąta J. E. ks. biskupa Marijana Futmana. Po przemówieniu wice-przesza, ks. biskup nominat serdecznymi słowami podziękował obecnym, życząc nawzajem Towarzystwu jak najpomyślniejszego rozwoju.

**Dodatek drożyniany dla urzędników miejskich.** Wniosek o utrzymanie nadal aż do odwołania nadzwyczajnego dodatku drożynianego dla pracowników miejskich i stałej niższej służby, oraz udzielenie dodatkowego kredytu na 6 i pół miesięczny okres budżetowy w sumie 42,863 75 mk., Magistrat uchwałił i postanowił przekazać do zatwierdzenia Radzie miejskiej.

**Na kinematograf szkolny.** Dzieło, któremu dało początek zebranie rodziców i nauczycieli, "kinematograf szkolny" — idzie naprzód. Komisja zajęć pozaszkolnych wynajęła już na ten cel odpowiedni lokal przy ul. Szkolnej, który po odpowiednim remoncie i urządzeniu będzie stanowił sympatyczną salę na kinematograf, przedstawiania amatorskie, koncerty, odczyty i zabawy dla młodzieży. Ześrodkowanie życia towarzyskiego częstochowskiej młodzieży szkolnej, oto pierwszorzędną cel organizatorów tej doniosłej placówki społecznej i wychowawczej.

W tej chwili inicjatorzy zajęci są zbieraniem wkładów 50-markowych na kinematograf który będzie własnością udziałowców. Grosz złożony na udział nie przeпадnie nikomu, owszem może nawet procentować w miarę zysków. Zresztą sam cel instytucji winien zachęcić ogół rodziców do poparcia tego ideaowego przedsiębiorstwa, na którego czele stanęli ludzie znani w mieście ze swej pracy dla dobra młodzieży szkolnej.

Dla ułatwienia niektórym osobom, udziału na "Kinematograf szkolny" będą przyjmowane przez Administrację piśmie miejscowych; a więc i w naszym "Gońcu Częst." — Poza tem zbieraniem udziałów będą się zajmowali: pp. Biegańska, Płodowska, Kuropatwińska, Zelińska, Karopatińska, ks. W. Kneblewski i W. Płodowski, oraz inni, zaproszeni przez komisję.

**Odwołane zebranie.** Wskutek braku lokalu zapowiedziane na 2 października zebranie członków Stowarzyszenia naucz. polskiego odbędzie się w sobotę, 5 października o godzinie 6 wieczorem w lokalu szkoły elementarnej przy ul. Panny Marii nr. 25.

**Z zebrania Tow. Rolniczego.** Zapowiedziane na dzień 1-go października r. b. niedzielnie zebranie Tow. Rolniczego z powodu nie przybycia dostatecznej liczby członków nie doszło do skutku.

**Termin płatności podatku mieszkaniowego.** W dn. 7, 8 i 9 października r. b. kończy się termin płatności podatku mieszkaniowego za rok 1918 w kasie powiatowej przy ul. Szkolnej nr. 4.

**Sprawy małżeńskie.** Stolica apostołska z uwagi na trudności czasu wojennego, wskutek starań J. E. ks. arcybiskupa warszawskiego, popartych przez J. E. ks. wizytatora apostołskiego, reskryptem z d. 20 lipca r. b. upoważnia na czas wojny i na dwa miesiące po zawarciu pokoju powszechnego J. E. ks. arcybiskupa metropolitę do sążenia w trzeciej i ostatniej instancji spraw małżeńskich z całej warszawskiej prowincji kościelnej.

## Jan Szymczyński

artyista - malarz

Po krótkich lecz ciężkich cierpieniach zmarł dnia 2-go Października 1918 roku przeżywszy lat 46.

Wyprowadzenie zwłok na cmentarz św. Rocha odbędzie się w piątek dnia 4 b. m. o godzinie 9-ej rano. Na smutny ten obrzęd zaprasza krewnych przyjaciół i znajomych straszana Rodzina.

Rodzina.

W wydanym na mocy władzy powyższej z dn. 6 sierpnia r. b. dekretem erekcyjnym J. E. powołał do boku swego następujących członków trybunału III instancji ks. kanoników: Feliksa Puchalskiego i Jerzego Gautiera, na asesorów: ks. Juliana Roczakowskiego jako naturalistę, ks. Karola Niemirę jako obrońcę związku małżeńskiego.

**Polskie pismo muzyczne.** Życie kulturalne w Polsce nie wykazywało dotąd nigdy większego zapotrzebowania, ponad jedno pismo muzyczne, smutne zaś czasy wojenne zmioły z wid. wni ostatnie wychodzące w Warszawie. Obecnie grupa muzyków polskich ze wszystkich dzielnic kraju postanowiła wydawać we Lwowie "Gazetę Muzyczną", redaktorem której będzie p. Stanisław Nowiadomski. Nowe pismo wychodzić będzie 1-go i 15-go każdego miesiąca, cena zaś prenumeraty wynosi rocznie 24 marki.

**Na reparację szosy.** Zarząd miasta przyjął kosztorys Deputacji gospodarczej w sumie 6000 mk. na reparację szosy wiodącej do cmentarza żydowskiego.

**O sprzedaży chleba.** W sklepach Deputacji Żywnościowej sprzedaż chleba kontyngensowego odbywa się od godz. 11 r. do 12 w południe. W ciągu wicy jednej godziny sklep ma rozdać chleb czasem kilkuset osobom. Naturalnym wynikiem tego są „ogonki” tworzące się przy sklepach oraz fakt, że większa część oczekujących odchodzi zazwyczaj bez chleba.

Byłoby pożądanem, aby Deputacja żywnościowa wejrzała w tę sprawę, regulując i przedłużając czas sprzedaży chleba.

**Na ławki i stoły.** Na skutek próby Komisji zajęć pozaszkolnych o wydanie drzewa z materiału rozebranych budok przy ul. św. Barbary na urządzenie podłóg, ławek i stołów w sali przy ul. Szkolnej nr. 12 Magistrat postanowił przychylić się do tego, z zastrzeżeniem: zwrotu materiałów w ciągu 5-ciu lat.

**Z działalności Rady Op. m. Cz.** Rada Opiekcząca m. Częstochowy w czasie od 20 do 30 ub. m. wydała obiadów ogółem 5406, w tej liczbie 1502 bezpłatnych. Zapomóg w tym czasie wydano 195 rodzinom na ogółną sumę 2498 00 mk.

**Urodzaj ziemniaków.** Urodzaj ziemniaków zapowiada się świetnie. W czasie deszczów lipcowych i sierpniowych rolnicy wprowadzili narzekali, lecz żale okazały się przedwczesnymi. Wówczas bowiem na gruntach wyniosłych i piaszczystych większa ilość wilgoci nie była szkodliwa. Kartofle, t. zw. wcześniej dojrzewające w lipcu amerykański, obródziły też dobrze. Nadmiar deszczów był tylko szkodliwy na gruntach nizinnych, gliniastych, t. zw. mocnych, lecz wtedy nać na tych ziemniaczanych polach była jeszcze zielona. Z powodu zaś obecnej pogody wrześnie widać i względnej suszy kartofle te „wygodziły się” i mało jest wśród nich zgulnych. Wobec tego rolnicy spodziewają się dobrego urodzaju i dużych zbiorów.

**Wycofanie niklowych 25-fenigówek.** Rada związkowa Rzeszy zarządziła wycofanie niklowych 25-cio fenigówek Od 1 października nie mają już znaczenia jako prawy środek płatniczy. Od tego terminu poza kasami, którym polecono przyjmowanie ich, nikt nie jest obowiązany przyjmować tych monet w wypłacie.

**Przeplawy zapobiegawcze przeciw grypie w szkołach.** W związku z coraz częstszymi wystąpieniami zachorowań w szkołach młodzieży szkolnej na influżę (grypę), zwana ukraińska lub hiszpanką, niezręcznie ciężkim przebiegu, Minister Zdrowia zwraca uwagę pp. lekarzy szkolnych, żeby uwzględniali następujące punkty:

1-o młodzież, zdzierającą pierwsze objawy tej choroby lub podejrzaną o tę chorobę, natychmiast za szkoły usuwać;

2-o młodzież, powracającą po tej chorobie do szkoły, poddawać staranym oględzinom lekarskim; dzieci, niepełnie wyleczonych, do szkoły nie dopuszczać, nawet w przypadku o lekkim przebiegu przestrzegać terminu 8-dniowego, jako minimalnego okresu trwania choroby;

3-o nie pozwalać na uczęszczanie do szkoły tym dzieciom, w których rodzinie stwierdzono kilka przypadków ciężkich zachorowań na influżę do czasu wyzdrowienia osób chorych;

4-o w razie, gdyby w poszczególnych klasach liczba zachorowań wyniosła więcej, niż 30 proc. ogólnej liczby uczniów, klasy te na kilka dni mają być zamknięte dla dokonania w nich odkażenia.

Przy sposobności Ministerstwo Zdrowia przypomina pp. lekarzom szkolnym, że zarówno szperzeniu się influży, jak i innych chorób zakaźnych sprzyja nadmierne przepelnienie klas. Pp. lekarze szkolni winni przeto ściśle kontrolować, czy normy powierzchni podłogi i szczelności powietrza dla każdego ucznia są zachowane. W razie stwierdzenia, iż w przypadkach poszczególnych normy te nie zostały utrzymane, pp. lekarze szkolni winni zawiadomić o tem swe władze szkolne i lekarskie.

## Z teatru.

Pierwszy występ p. Kazimierza Junoszy-Stepowskiego zgrupował w sali teatru „Paryskiego” liczne zastępy miejscowej publiczności, pozbawionej już od dłuższego czasu tego rodzaju artystycznych rozrywek.

„Wale” Rutkay'a jest komedją bardzo wdzięczną i zajmującą, aczkolwiek pozbawioną fascynującej intrygi. Żona dyrektora fabryki, pragnąc w swym mężu wzbudzić większe zainteresowanie do swej osoby, inspiruje niewinna siostrę z pewnym kompozytorem, o czym uprzednio powiadomiła męża za pomocą anonimów. Podstęp udał się znakomicie; mąż w stosownej chwili zauważył niewłaściwy krok swej małżonki, lecz wkrótce rzesz się wyłusnia i — śmiech serdeczny szczęśliwego małżeństwa spływał rześnią kaskadą na zdumione tysiny podejrzliwych „żonkosłów” z widowni. A sens moralny komedjowej fabuły — że przeciętny dyrektor fabryki większem powodzeniem cieszy się w miłości, aniżeli najbardziej utalentowany holyskompozytor.

Wykonanie powyższej komedji postawione było na wysokim poziomie artystycznym.

P. Junosza-Stepowski, artysta o wielkiej kulturze scenicznej, w roli dyrektora fabryki wykazał tyle ujmującej naturalności, że nie dziwnego, iż uroczą i pełną wdzięku Elżę (p. A. Jasnińska) ani na chwilę nie myślała poważnie o rozwodzie.

Kompozytor Paweł Hajdu bardzo ładnie i z uosobieniem grał na fortepianie, poza tem, sądząc z marsycielskiego wyglądu, musiał być istotnie zakończonym w nadobnej Elżę, aczkolwiek tego wcale nie zdradzał.

Pomniejszych role znalazły dzielnych wykonawców w osobach pp. Zahorskiej, Zaspianki, Rostana, Piętruszyńskiego i innych.

Całość wypadła nad wszelki wyraz udanie i zajmująco. To też sąsiadki należy, że gościna p. Stepowskiego cieszyć się będzie stalem powodzeniem.

## OGŁOSZENIE.

Aby móżdż spokojnie potrzebę oświetlenia mieszkań i lokali u zgłaszających się ciągle mieszkanców miasta i wobec okazującego się już obecnie przeciążenia istniejących urządzeń elektrycznych, okazało się niezbędnem ograniczyć siłę świetlną lampek w istniejących instalacjach.

Poczynając więc od dnia 1. października r. b. wzbronionem jest w instalacjach mieszkań i sklepów stosowanie lampek o większej siły świetlnej jak 25 świec. Haefnera (HK). Lampki o większej siły świetlnej powinny być zamienione na 25 świecowe w przeciągu bieżącego tygodnia, t. j. do dnia 6. października r. b.

Instalacje, gdzie po upływie tego terminu zostaną przy rewizji wykryte lampki o większej siły świetlnej, będą bezwzględnie odłączone od sieci bez prawa ponownego połączenia.

Częstochowa, dnia 1. października 1918 r.  
Zarząd Miejskiej Stacji Elektrycznej  
SCHMIDT.

**Z kraju.**

**■ Napad na kasjera w Sosnowcu.**  
Ody kasjer kantoru wymiary pieniędzy K. Szolowicza przy ul. Modrzejskiej w Sosnowcu, p. Ingster, wychodził na ulicę z sieni domu, w którym mieści się ów kantor, napadło na niego 4 nieuzbrojonych mężczyzn. Napastnicy obezwiadnili kasjera, zrabowali mu tekę z pieniędzmi i rzucili się do ucieczki.

Na wołania kasjera o pomoc, zarządzono pościg i jednego z rabusiów, Kołodziejskiego ujęto. Kołodziejski wskazał, gdzie mieszkają trzej inni rabusie: Godlewski, Młodzianowski i Muszyński. Dwu z nich, mianowicie Godlewskiego i Muszyńskiego, aresztowano, trzeci zaś Młodzianowski zbiegł.

Też z pieniędzmi nie odzyskano, gdyż zabrał ją, jakoby Młodzianowski. W tece było 47 tysięcy rubli, 81,466 mk. i 240 kor.

**■ Tramwaje w Sosnowcu.** Architekt krakowski p. Rakowicz otrzymał polecenie przygotowania projektów kanalizacyjnych i linii tramwajowej, łączącej Sosnowiec z Mysłowicami i Szopienicami na Śląsku. Jedno i drugie jest bardzo potrzebne dla Sosnowca. Jedno też i drugie powinno być uskutecznone jaknajprędzej.

**Rozmaitości.**

**Granat wielkości 2 metrów.** „Matin” donosi, że przed ministerjum wojny wystawiono granat działa 520 milimetrowego, wielkości około dwóch metrów. Granat ściąga wielką ilość ciekawych widzów.

**6 prześcierań za 4,000 koron.** W drobnych ogłoszeniach „N. Wies. Tagbl.” z piątku znajduje się następujące ogłoszenie: „Sześć sztuk czysto płóciennych prześcierań na podwójne łóżka, nieużywane, za 4,000 koron tylko prywatnie do sprzedania. Od 11 do 4-ej, Ritter, VI. Mittelgasse 35-9”.

**Zapisujcie się na członków Polskiej Macierzy Szkolnej.**

<b>Szafa</b> sklepowa z kontuarem do sprzedania Krakowa 32 Kułozyski 2142	<b>Pokój</b> umeblowany z elektrycznością do wynajęcia Szkolna 3-b stróż wakaże 2140
------------------------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------

Od 1 Października potrzebny stróż, pensja mieś. 100 mk. i mieszkania Dojazd 5 2 2107—  
Prosimy o uregulowanie zaległej prenumeraty:

**DRUKARNIA F. D. Wilkoszewskiego.**  
w CZESTOCHOWIE, ul. PANNY MARYI Nr. 36.

**WYKONYWA:**  
AFISZE, PROGRAMY, KWITARJUSZE, TABELI, PAPIERY LISTOWE, KOPERTY, RACHUNKI, ZAWIADOMIENIA SŁUBNE, LISTY ŻALOBNE, KLEPSYDRY, CYRKULARZE, USTAWY, SPRAWOZDANIA, DYPLOMY, BROSZURY, DZIEŁA, KSIĄŻKI DO NABOZENSTWA, BILETY WYSTAWY, ORAZ WSZELKIE DRUKI DLA INSTYTUCJI PAŃSTWOWYCH SPOŁECZNYCH I PRYWATNYCH.

**WYKONANIE STARANNE. — GERNY PRZYSTĘPNE.**

Teatr „ODEON“ ul. Panny Marji № 27. Program od wtorku 1-go do czwartku 3-go Października 1918 r.

Tylko 3 dni!

**Demon namiętności**

Wspaniały dramat życiowy w 4-ch aktach W roli głównej **Joanna Petersen.** słynna artystka duńska

**NAD PROGRAM:**

**Wujek doktor**  
(wyborna komedja)

**Miłość puzonisty**  
(wesola farsa)

Anons: Największy talent mimiczny **POLA NEGRI** wkrótce ukaże się w 2-im wielkim drainacie p. l. „Mania”

Orkiestra pod kierunkiem członka Filharmonji Łódzkiej p. RAFAŁA KANTORA. — Bufet cakierniejszy przy teatrze. Dla młodzieży wejście wzbronione. — Szezęgóły w afiszach i programach.

**DOKTOR**  
**Paweł Broniatowski**  
w CZESTOCHOWIE ul. Panny Marji № 21.  
ChOROBY SKÓRNE I DRÓG MOCZOWYCH.  
Ordynuje: od 9—12 rano i od 4—7 p.p.  
Panie od 12—1 po południu. 877—

**!!! Kres Wyzyskowi !!!**  
Każdy może mieć bardzo tanio 1/4 kilo (10 pudełek) idealnej wiedeńskiej pasty do obuwia z jednej tabletki „LURION”  
sposób użycia przy tabletkach podany. Żądać w składach aptecznych i sklepach spożywczych.

**DOKTOR**  
**Stefan Purski**  
przyjmują codziennie od 9-11 i od 4-6 pp. Panie od 12-2 choroby skórne i weneryczne  
Częstochowa ul. Piętna 5.  
I-sze piętro. 754—

**Licytacja w Lombardzie**  
Częstoch. Tow. Pol. Oszczęd.  
ul. Kościuski Nr. 11  
odbędzie się 21 Października 1918 roku i dni następujących o godzinie 12 w południe. Od zastawów nieopłaconych do 5 Przędzarnika 1918 r. lizowane. gda konsta licytacyjne.

**Pierwszy w Częstochowie chrześcijański skład** kupuje i sprzedaje różnego rodzaju meble, pianos maszynoy do szycia i t. p. po cenach niemarkowanych, oraz poleca calkowicie umeblowanie, sypialni, stołowych, i t. p. ul. Panny Marji Nr. 50. 416—

**Potrzebni robotnicy do Browaru K. Szwede** 023—

**Potrzebne** robotniczy do kopania kartofli de majątku blisko Częstochowy, placu 1 i 2 w parku od kora wraz z 1/2 dniem utrzymaniem Wiadomość w Adm Gołca 2131—

**Dom** drewniany z placu do rozebrania sprzedam Krakowska 26 Wiad. w wład. ciela 2128—

**Pokój** z elektrycznym oświetleniem osobnym wejściem do wynajęcia od zaraz Kościuski 13 m s

**Domek** kupię w cenie do 500 rubli najchętniej przy ulicy św. Barbary Oferty przyjmuję Gołca sub. 2137—

**Fabryka Cukrów Mielczysława Webersa** pod firmą Bonbons de Varsovie ul. P. Marji 29 poleca specjalnie krysz

**Sok** Malinowy prawdziwy zamiast Herbaty poleca Fabryka Cukrów Mielczysława Webersa Bonbons de Varsovie ul. Panny Marji 29

**Mebie** kredensy, stoły, krzesła, szafy, biurka, garnitury mebli, lustra, łóżka po cenach przystępnych poleca skład Mebli ul. P. Marji Nr. 12. 1062—

**Nowa № 46** 2 mieszkania po 2 pokoje z kuchnią zaraz do wynajęcia po 15 mk. miesięcznie 2 36—

**Wszystkie** kredensy, stoły, krzesła, szafy, biurka, garnitury mebli, lustra, łóżka po cenach przystępnych poleca skład Mebli ul. P. Marji Nr. 12. 1062—

**Kupię** pianino lub fortepian w dobrym stanie ul. P. Marji 43 m. 11 2133—

**Wszystkie** kredensy, stoły, krzesła, szafy, biurka, garnitury mebli, lustra, łóżka po cenach przystępnych poleca skład Mebli ul. P. Marji Nr. 12. 1062—

**Osoby** poszukujące bon, nauczy ciela, freblanaek, studycy i t. d. secha zebasać się do Tow. Ochr. ay kobiet Częstoch. Ogródowa 28 M. Markiewicz od godz. 9 pól. 2128—

**LEKARZ-DENTYSTA**  
**Michał Grejniec**  
ul. Panny Marji № 10.  
Wymywanie zębów bez bólu. Plomby Zęby sztuczne. Korony. Laboratorium zębów sztucznych.  
odcz. od 9-1 i 5-7 wieczorem.  
Ceny bardzo przystępne.

**REMIZA WARSZAWSKA**  
Kantor Przewozowy  
**J. KOSSOWSKIEGO**  
przesiedlony został z ulicy Kościuski 41 na ulicę św. Stanisława Nr. 5 (róg Kościuski) do domu własnego.

**Stanisław Rumszewicz**  
adwokat przysięgły  
w Częstochowie ul. Piętna 7.  
(I. piętro front obok Sądu Pok II Okr.  
Przyjmuje od 2-ej do 5 południu z wyjątkiem niedziel i świąt.

**Stanisław Gawroński**  
p ADWOKAT. PRZYSIĘGŁ.  
zamieszkałszy na stałe w Częstochowie  
przyjmuje  
od godziny 2—4 po południu od 6—7 wieczorem ul. P. Marji 52